

D • N

14/12 1948

Konstlad förbehållsamhet

Till den 1 februari 1949, då de skandinaviska förhandlingarna beräknas vara avslutade, bör det enligt utrikesledningens mening vara tyst kring svensk utrikespolitik. Samma utrikesledning har genomdrivit att frågan om samverkan väster ut inte skall tas upp vid dessa förhandlingar. Meningen är alltså att begränsa både den nordiska debatten mellan staternas delegationer och den svenska pressdebatten. Först i det ögonblick då ett beslut blir ofrånkomligt

skall diskussionen släppas lös. På det sättet riskerar man inte — det är tydligen tanken bakom mörklägningsförsöket — att ett svenskt meningsutbyte blottar den svenska utrikesledningens svaga position.

Även hr Sandler, som eljest brukar spinna silkesfraser kring varje tanke, har lärt sig att vara förbehållsam på gränsen till stumhet. Han inbjuder en samling engelska tidningsmän till presskonferens, men serverar dem blott meningslösa eller

menlösa uttalanden. Sverige har alltid varit berett "att klara sig självt i en brydsam situation", det är summan av hans visdom. Vad han hade att förmåla var så ointressant att endast några få tidningar i korthet berörde det s. k. informationsmötet. Dagens Nyheter Londonkorrespondent betygar att denna presskonferens gav honom en ny erfarenhet: det var "direkt pinsamt" för en svensk att övervara den.

En del tidningar har emellertid sört för att mörklägningen inte lyckats. De oroliga och undvikande svar de härvid fått av isoleringens anhängare är betecknande för läget. De senaste exemplen är reaktionen mot de upplysande och klartänkta artiklar som en militär expert för några dagar sedan publicerade i Dagens Nyheter samt de försök till nedvärdering som följt på Gallupundersökningen om folkets ställning till samverkan med Norden och Västern.

En utväg ur det dilemma som opinionsundersökningen medfört har varit att under hänvisning till Gallups misslyckande vid det amerikanska presidentvalet förneka riktigheten av undersökningens resultat. Det torde emellertid inte vara många som påverkas av denna fint. Möjligt är att den berörda undersökningen slår fel på några procent; detta är, såsom alltid erkänts och framhållits, oundvikligt. Men denna felmarginal är utan varje betydelse. Det står fast att den svenska opinionen icke, såsom gång efter annan med största säkerhet påståtts, enig står bakom regeringen och partiledningarna. Det står fast att tvärtom flertalet personer med åsikt i frågan stöder regeringens förslag om samverkan med Danmark och Norge, men till skillnad från regeringen kräver att denna samverkan skall utsträckas till Västern.

Opinionsundersökningen bekräftar alltså att regeringen genom förhandlingarna om skandinavisk samverkan försatte sig i en ohållbar position. Att försvara en svensk isoleringspolitik är möjligt, att försvara en nordisk isoleringspolitik är omöjligt. Ty denna politik innebär att Sverige lovar att försvara Danmark och Norge, trots alla initierades insikt om dess oförmåga att göta det, att Sverige genom detta löfte hindrar sina grannländer att skaffa sig den trygghet som garantier väster ifrån innebär och att detta skall genomdrivas mot de danska och norska statsledningarnas och folkens önskan. Då det fastställs att även inom svensk opinion orimligheten i en sådan anordning är genomskådad, blir detta inseqlet på den förda politikens bankrutt.

Ett tillfälle till avledningsmanövrer har en rad tidningar också funnit i den finske statsministerns uttalanden. Visserligen betonar man att Finland inte rimligen bör bestämma svensk politik, men ändå faller man tillbaka på hr Fagerholms ord. Klart är likväl att Finlands statsledning inte kan rea-

gera på annat sätt. Därav följer inte att den har rätt. Det är möjligt att Rysslands hållning mot Finland skärps genom att Sverige överger sin isolering; det är möjligt att en samverkan mellan väststaterna tvärtom skapar garantier för Finlands självständighet; tydligt är att det ligger i Rysslands intresse att framhäva det förstnämnda alternativet och att alltså utnyttja Finland som

gisslan gentemot Sverige. Men härtill kommer att Ryssland utdömt även en nordisk samverkan — redan den svenska regeringens linje är ryssarna förhatlig. Vi kan inte — därom torde i grunden alla vara ense — låta Ryssland genom hot mot Finland dirigera vår politik, än mindre kan vi låta en finsk statsministers officiella deklamationer i ett pressat läge bli avgörande för vårt handlande.